

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

Kedves Kollégák!

Immár a 12. Hírlevelet bocsátjuk útjára, a 2007/2. számot. Ezt a „fórumot” azért indítottuk, hogy hírt adjunk saját programjainkról és a könyvtáros szakma eseményeiről azoknak, akik nem tudnak részt venni ezeken a rendezvényeken és azoknak is – mintegy felidézve egy-egy szakmai napot – akik jelen voltak. Öröm, hogy negyedévenként újra és újra meg tudjuk tölteni tartalommal a Hírlevelet, mert ez azt jelzi, hogy egyesületünk beletartozik a könyvtári rendszerbe, a Kollégák, könyvtáraink tevékenyen részt vesznek a magyar könyvtárügyben, a könyvtáros életben. A mostani Hírlevélben az elmúlt negyedév programjairól szakmai, az ünnepeiről lelki olvasnivalót kínálunk.

Ásványi Ilona – Török Beáta

Beszámoló
a „Digitalizálás: Miért? Mit? Hogyan? Mivel?” címmel rendezett
szakmai továbbképzésről
(2007. április 12. és 19.)
Országos Katolikus Gyűjteményi Központ (OKGYK)

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársaival közösen **2007. április 12-én és 19-én „Digitalizálás: Miért? Mit? Hogyan? Mivel?”** címmel **szakmai továbbképzést** szervezett, (nemcsak egyházi) könyvtárosok számára. A rendezvény helyszínéül mindkét alkalommal az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ (OKGYK) szolgált.

Az **első nap** (április 12.) előadója **Bánkeszi Katalin**, az OSZK munkatársa, korábban a Neumann Ház igazgatója volt. Katalin révén a résztvevők megismerkedhettek a digitalizálás alapfogalmaival: hogyan válik egy analóg dokumentum digitálissá, valamint ehhez milyen lépések vezetnek, s ezek során mit kell figyelembe vennünk.

Talán a legfontosabb, hogy mindezek ne öncélú folyamatok legyenek, a végén jussunk el a digitális tartalmak szolgáltatásáig. Szintén kiemelendő a szerzői jogok problémája, amely sarkalatos kérdése lehet egy-egy digitalizálási folyamatnak. Amióta megszűnt az egységes jogvédelem, minden egyes arra jogosult szerzővel, örökösével és kiadóval egyenként kell tárgyalnunk.

A továbbiakban fény derült arra is, hogy a képzésekhez hasonlóan a digitalizálási projektek szempontjából is egy hét esztendő tervezési folyamat elején járunk. Éppen ezért érdemes nagy volumenben, hosszútávon terveznünk digitalizálási stratégiánkat még akkor is, ha úgy ítéljük meg, hogy nincs elegendő forrásunk ezek végrehajtásához. Ebben az esetben segítségünkre lehet, ha kezdeményezzük az Európai Unió digitalizálási projektjeihez való csatlakozásunkat. Amint hallhattuk: az egyszer jól elvégzett digitalizálással egy sokrétűen felhasználható digitális dokumentumot hozhatunk létre.

Az Országos Széchényi Könyvtár lesz a gazdája a hamarosan létrejövő ún. digitalizálási kompetencia központnak, ahonnan munkánkhoz segítséget kérhetünk és kaphatunk. A továbbiakban az előadó gyakorlati példákon keresztül mutatta be a digitalizálási folyamatot, az egyedi igényektől kezdődően odáig, hogy miért, kinek, mit és hogyan lehet digitalizálni.

A nap végén azzal kapcsolatban is hasznos tanácsokkal gazdagodhattak a résztvevők, hogy miként kell megszervezni egy digitalizálási projektet, majd a sikeres tevékenység révén

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

előállított dokumentumainkat hogyan tudjuk technikailag megfelelő módon megjeleníteni, végül publikálni és ezáltal szolgáltatni.

Bánkeszi Katalin, aki a Neumann Ház igazgatójaként számtalan digitalizálási projekt elindítója volt, az intézmény programjairól és tevékenységéről is tartott beszámolót.

Ismertette a Neumann Házat érintő változásokat (intézmény, szervezet, feladatok, tevékenység), tájékoztatott bennünket arról, hogy milyen területek, eredmények, feladatok maradtak a Neumann Házban és melyek kerültek át az OSZK-hoz.

A nap második részében **Káldos János** (OSZK) előadásában a sikeres digitalizálás alapjait, az ehhez szükséges eszközöket ismerhették meg a jelenlévők. A szkennerek valamennyi válfaja górcső alá került: ismerkedtünk a kézi, a síkágyas és dobszkennerekkel, a digitális fényképezőgépekkel, hallhattunk a minden könyvtár és könyvtáros álmát jelentő könyvszkennerekről, a film és nagyformátumú, valamint a lapozó szkennerekről.

A fizikai eszközökön kívül bepillantást kaphattunk a digitalizálás sokszor „achilles-sarkát” jelentő, legismertebb szoftverek világába is, méghozzá azok kalibrálási, fájlkezelési, konverziós, retusálási, szűrési és rétegkezelési eszköztárának bemutatásával együtt. Mindezek alapján kiderült, hogy hiába rendelkezünk a legprofibb fizikai eszközzel, ha ehhez nem alkalmazunk a projektünkhöz optimálisan használható szoftvert.

E nap végén információkat kaptunk arra nézve is, hogy mit kezdetünk az előállított digitális dokumentumainkkal: vagyis ezeket a fájlokat milyen tárolóeszközön, milyen formátumban és milyen módon érdemes elmentenünk, tárolnunk.

A **második nap** (április 19.) délelőtt ismét **Bánkeszi Katalin** tanított bennünket, a főbb témák szkennelés, OCR, képformátumok, utómunkák, szövegfelismertetés, korrektúra, szövegfeldolgozás, szoftverek, konverziók, tárolási formátumok, adatmentés, archiválás voltak. Ebéd után **Bíró Szabolcs** vette át a szót, aki a publikálásról, a felhasználóbarát szolgáltatások kialakításáról, a kereshetőségről, a megjelenítésről, szoftvekről, konverziókról, megjelenítési formátumokról (XHTML/HTML, PDF, DjVu), adatbázisok, Web oldalak létrehozásáról, működtetéséről (XML, (X)HTML, CSS, MySQL, PHP), valamint egyéb gyakorlati kérdésekről beszélt.

Az előadások diái olvashatók az EKE honlapján (www.eke.hu).

A szakmai napokon nemcsak egyházi könyvtárakban dolgozók vettek részt, hanem „civil” könyvtárosok, sőt főiskolai hallgatók is. Meglepő volt, hogy országosan jelentős, nagy könyvtárakból is jelentkeztek résztvevők, ez is azt igazolja, hogy szükséges és hasznos az ilyen jellegű továbbképzés.

A két nap alapvető szakmai tapasztalatai közül kiemelnénk: nincsen értelme annak, hogy egyes könyvtárak párhuzamos, dupla-tripla munkát végezzenek, hanem országos, könyvtár-szakmai összefogásra van szükség ahhoz, hogy a XXI. századi kívánalmaknak megfelelő eredményt tudjunk felmutatni. Mindenképpen érdemes figyelni a 2007-ben induló könyvtári stratégiai tervre és az ugyancsak idén induló Országos Digitalizálási Tervre is.

Balogh Ferenc
Főegyházmegyei Könyvtár, Eger és
Nagy Balázs
Főapátsági Könyvtár, Pannonhalma